نظامنامه اخلاق آموزش

معاونت آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

عنوان: نظامنامه اخلاق آموزش
تدوین: معاونت آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
مشاوره علمی: انجمن علمی اخلاق کاربردی ایران
مشارکت: دفتر برنامه ریزی آموزش عالی
صفحه آرایی و چاپ: اداره کل روابط عمومی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
تاریخ: بهمن ماه ۱۳۹۹

فهرست مطالب

دیباچه ۵
معرفی کوتاه نظامنامه اخلاق آموزش ۶
الگوی نظامنامه اخلاق آموزش وزارت عتف ۸
اصول اخلاقی آموزش ۹
مسئولیت‌های اخلاقی سازمانی ۱۱
۱. مسئولیت‌های اخلاقی در سیاستگذاری آموزش ۱۲
۲. مسئولیت‌های اخلاقی معاونت آموزشی وزارت عتف در قبال مؤسسات آموزش عالی ۱۴
۳. مسئولیت‌های اخلاقی در قبال جامعه، سپهر عمومی و رسانه ۱۶
۴. مسئولیت‌های اخلاقی دانشگاه در قبال دانشجویان ۱۸
۵. مسئولیت‌های اخلاقی دانشگاه در قبال اعضای هیأت علمی، مدیران و کارشناسان آموزشی ۲۰
۶. مسئولیت‌های اخلاقی دانشگاه در قبال گروه‌های آموزشی ۲۲
عهدنامه‌های اخلاقی ۲۳
۷. عهدنامه اخلاقی دانشجویان ۲۴
۸. عهدنامه اخلاقی اعضای هیأت علمی ۲۶
۹. عهدنامه اخلاقی مدیران و کارشناسان آموزشی ۲۹
۱۰. عهدنامه اخلاقی گروه‌های آموزشی ۳۱
۱۱. عهدنامه اخلاقی اعضای کانون‌های صنفی و سمن‌ها ۳۳
فرآیندها و نظام‌های حرفه‌ای ۳۵
۱۲. اخلاق آموزش الکترونیکی ۳۶
۱۳. اخلاق ارزشیابی تحصیلی ۳۹
۱۴. اخلاق در هدایت پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها ۴۲
پیوست تعریف مفاهیم ۴۵

نظامنامه
اخلاق
آموزش

دیباچه

توسعه و کارآمدی نظام آموزش عالی کشور بر پایبندی به اصول و مسئولیت‌های اخلاقی در سیاست‌ها و سیاستگذاری‌ها، مدیریت و خدمات آموزشی، فرآیندها و نظام‌های حرفه‌ای استوار است. مسئولیت‌پذیری دانشگاه‌ها در قبال جامعه، دانشجویان گرانقدر، اعضای خانواده بزرگ و فرهیخته آموزش عالی و پایبندی همکاران و دانشجویان به عهدنامه‌های اخلاقی ضامن رشد اخلاقی در نظام آموزش عالی و زمینه‌ساز ارتقای اخلاقی جامعه است.

به منظور همسان‌سازی رعایت اصول اخلاقی در آموزش به سفارش معاونت آموزشی وزارت عتف و با همکاری انجمن علمی اخلاق کاربردی ایران و مشارکت بسیاری از اعضای هیأت علمی، کارشناسان و دانشجویان سند حاضر تحت عنوان نظامنامه اخلاق آموزش تدوین شده است. این سند اخلاقی هدایتگر فعالیت‌های آموزشی در وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، دانشگاه‌ها و مؤسسه‌های آموزش عالی کشور می‌باشد. ما دانشگاهیان و دانشجویان سوگند وفاداری یاد می‌کنیم که وفادار و متعهد به نظامنامه اخلاق آموزش باشیم و از خداوند مهربان برای عمل به آن یاری می طلبیم.

منصور غلامی

معرفی کوتاه نظامنامه اخلاق آموزش

مسئولیت‌پذیری اخلاقی در حوزه آموزش حاصل سه مؤلفه است: حساسیت نسبت به حقوق همه صاحبان حق، شناخت تفصیلی حقوق آنان و پایبندی نظام‌مند به حقوق. شناخت حقوق ذی‌نفعان و صاحبان حق در سیاستگذاری، مدیریت و فعالیت‌های گسترده آموزشی در آموزش عالی نیازمند مطالعات چندوجهی است: پژوهش در منابع وحیانی، شناخت انتقادی تجارب دانشگاه‌های جهان در فرهنگ‌های گوناگون، رهآوردهای گستره معرفتی اخلاق حرفه‌ای و شناخت دیدگاه‌های اعضای خانواده بزرگ آموزش عالی و ذی‌نفعان حوزه آموزش.

حاصل مطالعه چندوجهی، با مشارکت هرچه بیشتر صاحبان حق، به تنظیم سند نظامنامه اخلاقی حاضر انجامید. به منظور تدوین این سند، مشارکت عمومی در کارگاه‌های آموزشی-مشاوره‌ای و کارگروه‌های گوناگون در دانشگاه‌های مختلف با همکاری انجمن علمی اخلاق کاربردی ایران صورت گرفت.

در این سند، مسئولیت‌ها و تعهدهای اخلاقی در سطوح سازمانی، گروهی، فردی و فرآیندها و نظام‌های حرفه‌ای بر پایه اصول اخلاقی دوازده‌گانه بیان شده است. نظامنامه اخلاق آموزش، اصول اخلاقی و خط‌مشی‌های مرتبط با آنها را در سطح ملّی طرح می‌کند.

امیدواریم سند جامع اخلاقی یکپارچه و فراگیر برای همه مأموریت‌های وزارت عتف

تدوین گردد. دانشگاه‌ها و مؤسسه‌های آموزش عالی بر پایه این الگو می‌توانند شیوه‌نامه اجرایی خود را برای نظامنامه اخلاق آموزش تدوین کنند[1].

۱. تعریف مفاهیم این سند در پیوست آمده است.

الگوی نظامنامه اخلاق آموزش
وزارت عتف

اصول اخلاقی آموزش

مسئولیت‌های اخلاقی سازمانی

۱. مسئولیت‌های اخلاقی در سیاستگذاری آموزش
۲. مسئولیت‌های اخلاقی معاونت آموزشی وزارت عتف در قبال مؤسسات آموزش عالی
۳. مسئولیت‌های اخلاقی در قبال جامعه، سپهر عمومی و رسانه
۴. مسئولیت‌های اخلاقی دانشگاه در قبال دانشجویان
۵. مسئولیت‌های اخلاقی دانشگاه در قبال اعضای هیأت علمی، مدیران و کارشناسان آموزشی
۶. مسئولیت‌های اخلاقی دانشگاه در قبال گروه‌های آموزشی

عهدنامه‌های اخلاقی

۷. عهدنامه اخلاقی دانشجویان
۸. عهدنامه اخلاقی اعضای هیأت علمی
۹. عهدنامه اخلاقی مدیران و کارشناسان آموزشی
۱۰. عهدنامه اخلاقی گروه‌های آموزشی
۱۱. عهدنامه اخلاقی اعضای کانون‌های صنفی و سمن‌ها

فرایندها و نظام‌های حرفه‌ای

۱۲. اخلاق آموزش الکترونیکی
۱۳. اخلاق ارزشیابی تحصیلی
۱۴. اخلاق در هدایت پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها

اصول اخلاقی آموزش

در همه فعالیت‌های آموزشی با ایمان به خدا و یاری خواهی از او در چهارچوب مبانی ارزشی نظام آموزشی علم و فناوری کشور بر اصول اخلاقی ۱۲ گانه زیر پایبند هستیم:

۱. انسجام و یکپارچگی
۲. نقدپذیری و پاسخگویی
۳. مشارکت طلبی
۴. اقتدار همراه با صمیمیت
۵. شفافیت
۶. انصاف و عدالت
۷. وفاداری به حقیقت
۸. احترام به استقلال
۹. احترام به کرامت ذاتی انسان‌ها
۱۰. رازداری و حفظ حریم خصوصی
۱۱. قدردانی
۱۲. کیفیت و پایداری

نظامنامه
اخلاق
آموزش

مسئولیت‌های اخلاقی سازمانی

۱. مسئولیت‌های اخلاقی در سیاستگذاری آموزش

سیاستگذاری به مثابه یکی از ارکان سرنوشت‌ساز آموزش عالی تأثیر راهبردی در جهت‌گیری اخلاقی نظام آموزش عالی کشور دارد. رهبران نظام آموزش عالی با وقوف بر نقش خطیر اخلاقی خود در سیاستگذاری نظام آموزش بر مسؤلیت‌های خود به شرح زیر تأکید دارند:

۱. ملاحظات اخلاقی نظام‌مند در سیاستگذاری آموزشی و ارزیابی پیشین پیامدهای اخلاقی، فرهنگی و اجتماعی سیاست‌ها با توجه به شرایط روز.

۲. حمایت از حقوق همه ذی‌نفعان و صاحبان حق در فعالیت‌های آموزشی.

۳. حمایت از حقوق و نیازهای گروه‌های آسیب‌پذیر در سیاست‌ها و فعالیت‌های آموزشی.

۴. پایبندی به عدالت اجتماعی در توزیع ملّی فرصت‌ها، منابع، امکانات و سرمایه‌های آموزشی.

۵. مواجهه عادلانه و منصفانه در رویه‌ها و سبک‌های ارتباطی با ذی‌نفعان در آموزش.

۶. ارتقای شفافیت و پیش‌بینی‌پذیری اخلاقی در نظام آموزش.

۷. استقرار نظام پاسخگویی کارآمد و تقویت روحیه نقدپذیری در آموزش.

۸. احترام به فرهنگ‌های قومی، زبانی و مذهبی و حمایت از حقوق جنسیتی در سیاست‌ها و فعالیت‌های آموزشی.

۹. وفاداری به حقیقت و توجه نقادانه به نیازهای علمی کشور در گسترش نظام آموزش.

۱۰. صیانت از منافع ملّی از طریق ارتقای کیفیت آموزش، تعامل جهانی و دستیابی به جایگاه برتر جهانی کشور در آموزش.

۱۱. استقرار نظام تشویق و قدردانی از عملکرد اخلاقی در سطوح سازمانی، گروهی و فردی بر پایه ارزیابی عینی و علمی.

۱۲. اهتمام به ارتقای فرهنگ سازمانی شایسته‌محور و استوار بر کرامت ذاتی انسان‌ها.

۱۳. حمایت از بی‌طرفی و استقلال علمی در فعالیت‌های آموزشی.

۱۴. احترام به خرد جمعی و استفاده از دیدگاه‌های خانواده آموزش عالی در تصمیم‌سازی، اجرا و نظارت.

۱۵. صیانت از حریم خصوصی و محرمانگی اطلاعات در سیاست‌ها و سیاستگذاری.

۱۶. سیاستگذاری، هدایت، حمایت و نظارت بر برنامه‌های رشد اخلاقی دانشگاه‌ها و مؤسسه‌های آموزش عالی.

۲. مسئولیت‌های اخلاقی معاونت آموزشی وزارت عتف در قبال مؤسسات آموزش عالی

معاونت آموزشی وزارت عتف جایگاه راهبردی در موفقیت مؤسسات آموزش عالی در نیل به اهداف نشان دارد. رهبران، مدیران و کارکنان حوزه معاونت آموزشی، تحقق مسئولیت‌های اخلاقی به شرح زیر را وظیفه خود می‌دانند:

۱. توجه به رسالت راهبری معاونت آموزش و حمایت از استقلال دانشگاه‌ها و مشارکت فعال در بهبود قوانین در حمایت از استقلال دانشگاه‌ها.

۲. هدایت، حمایت و نظارت بر برنامه رشد اخلاقی دانشگاه‌ها و مؤسسه‌های آموزش اخلاقی.

۳. احترام به خوش نامی و برند دانشگاه‌ها.

۴. ارتقای فرصت رقابت اخلاقی در فعالیت‌های آموزشی.

۵. توزیع عادلانه فرصت‌ها، مسئولیت‌ها و منابع و پایبندی به عدالت رویه‌ای در مواجهه با دانشگاه‌ها.

۶. حمایت از جهت‌گیری اخلاقی فرآیندها و نظام‌های حرفه‌ای دانشگاه‌ها بر پایه اصول اخلاق آموزش.

۷. احترام به حق دانشگاهیان در برخورداری از مدیران لایق و منصف.

۸. ارتقای فرهنگ پاسخگویی متقابل معاونت آموزشی و دانشگاه‌ها.

۹. احترام اصیل به همه همکاران در دانشگاه‌ها، مشارکت طلبی و دوری از هرگونه تبعیض جنسیتی، قومی، زبانی و مذهبی.

۱۰. حمایت از شفافیت سازمانی و سلامت اداری، مالی و رفتاری دانشگاه‌ها.

۱۱. توجه به تناسب اختیارات و امکانات با مسئولیت‌ها.

۱۲. تقدیر از سیاست‌ها و اقدام اخلاقی دانشگاه‌ها در آموزش.

۳. مسئولیت‌های اخلاقی در قبال جامعه، سپهر عمومی و رسانه

اعضای خانواده بزرگ آموزش عالی کشور با آگاهی از رسالت ملّی و اجتماعی دانشگاه‌ها بر مسئولیت‌های اخلاقی خود در قبال جامعه، سپهر عمومی و رسانه به شرح زیر تأکید می‌کنند:

۱. تعهد و پایبندی به مأموریت آموزشی وزارت عتف و سایر اسناد بالادستی و سیاست‌ها در تأمین منافع ملّی و مشارکت علمی در بازنگری اخلاقی اسناد بالادستی.

۲. توسعه رشته‌های کاربردی در رفع نیاز جامعه و مشارکت در ارتقای بهره‌وری ملّی از طریق افزایش مستمر کیفیت آموزش.

۳. همسوسازی منافع شخصی، سازمانی و ملّی.

۴. ترویج مبانی علمی آزاداندیشی و مشارکت در ارتقای فرهنگ آزادی بیان، نقد سازنده و گفتگوی اثربخش اجتماعی.

۵. مشارکت فعال با نهادهای فرهنگی در رشد اخلاقی- دینی جامعه.

۶. اهتمام به تربیت شهروندان مسئولیت‌پذیر، خردورز و متخصص و پرهیز از ترویج مدرک‌گرایی.

۷. اهتمام به تعامل دانشگاه‌ها و رسانه در ارتقای آموزش‌های دانشگاهی و سواد عمومی شهروندان (مانند سواد رسانه‌ای، سواد حقوقی، سواد اخلاقی و . . .).

۸. مشارکت در گسترش دانش و فناوری اخلاق کاربردی در صنعت‌ها و

حرفه‌ها (مانند اخلاق مهندسی، اخلاق قضا، اخلاق کسب و کار، اخلاق سازمانی، اخلاق عمومی و . . .)

۹. گسترش دانش و فناوری شناخت میراث تاریخی و فرهنگی و صیانت از آنها و مشارکت در ترویج فرهنگ توجه به سرمایه‌های فرهنگی و اجتماعی.

۱۰. احترام به حقوق شهروندی و مواجهه صادقانه و عادلانه با شهروندان و گروه‌های اجتماعی.

۱۱. اهتمام به تعامل اخلاقی و اثربخش مؤسسه‌های آموزش عالی با حوزه‌های علمیه و سازمان‌های ملّی و بین‌المللی.

۱۲. اهتمام به توسعه دانش و فناوری‌های حفاظت و توسعه سازگار با محیط زیست جهت ارتقای استانداردها و ترویج سواد، حساسیت و مشارکت محیط زیستی شهروندان.

۴. مسؤلیت‌های اخلاقی دانشگاه در قبال دانشجویان

دانشجویان سرمایه ملّی و امانت الهی در دانشگاه هستند. هدف دانشگاه تربیت شهروندان خردورز، دانشمند، کارآمد و متخلق در گشودن معضلات اجتماعی و حرفه‌ای است. دانشگاه‌ها در فعالیت‌های آموزشی بر مسؤلیت‌های اخلاقی خود در قبال حقوق دانشجویان به شرح زیر اهتمام دارند:

۱. احترام اصیل و پایدار به دانشجویان و گرامیداشت شخصیت آنان در شؤون مختلف آموزشی.

۲. احترام به حق دانشجویان در بهره‌مندی از اعضای هیأت علمی دارای دانش به روز، اخلاق‌مدار، مسؤلیت‌پذیر و حرفه‌ای.

۳. حمایت معنوی و فکری از دانشجویان و ارائه مشاوره سودمند.

۴. صیانت از مالکیت فکری و معنوی ایده‌ها و نوآوری‌های دانشجویان.

۵. حمایت از کنشگران آزاداندیشی دانشجویان.

۶. ایجاد محیط شاد و سالم و تامین فضا و چیدمان مناسب و به روزرسانی منابع کتابخانه‌ای و فناوری‌های لازم آموزشی.

۷. اصلاح مستمر برنامه‌های آموزشی در جهت افزایش کیفیت یادگیری، سطح دانش و مهارت ورزی و افزایش توان پاسخگویی به نیازهای امروز و فردای جامعه به منظور اشتغال‌پذیری و کارآفرینی.

۸. ایجاد فرصت عادلانه رقابت علمی و حمایت از نخبه‌ها و پرهیز از نورچشمی پروری.

۹. ارتقای شفافیت و نظم آموزشی و پیش‌بینی پذیری در فعالیت‌های آموزشی.

۱۰. اهتمام به رشد اخلاقی و تربیت جامع نگر دانشجویان.

۱۱. استقرار نظام آزمون، ارزشیابی تحصیلی منصفانه، یاددهنده و عاری از آسیب‌های روانی و اجتماعی.

۱۲. مواجهه صادقانه و صریح با دانشجویان.

۱۳. پایبندی به عدالت در همه شئون آموزشی و پرهیز از هرگونه تبعیض قومی و جنسیتی.

۱۴. اهتمام به افزایش مشارکت اثربخش دانشجویان در تصمیم سازی، اجرا و نظارت.

۱۵. احترام به حق انتخاب دانشجو.

۱۶. رازداری و صیانت از حریم خصوصی دانشجویان.

۱۷. اطلاع رسانی شفاف، به موقع و کامل امور آموزشی.

۵. مسئولیت‌های اخلاقی دانشگاه در قبال اعضای هیأت علمی، مدیران و کارشناسان آموزشی

اعضای محترم هیأت علمی، مدیران و کارشناسان آموزش به مثابه سرمایه گرانقدر دانشگاه نقش اساسی در دستیابی به اهداف آموزشی و تربیتی دارند. دانشگاه‌ها در فعالیت آموزشی بر مسئولیت‌های اخلاقی خود در قبال آنان به شرح زیر اهتمام دارند:

۱. ارتقای حساسیت‌های اخلاقی اعضای هیأت علمی و کارشناسان و حمایت و تقدیر از مسئولیت‌پذیری و عملکرد اخلاقی آنان.

۲. ایجاد بستر مناسب و فرصت عادلانه برای نوآوری‌ها و خلاقیت، تقدیر و صیانت از مالکیت فکری و معنوی آنان.

۳. اهتمام به ترویج صمیمیت، همدلی، کارگروهی، انسجام، نشاط کاری و تعامل مشفقانه پیشکسوتان و جوانان.

۴. توجه به تناسب امکانات، مسئولیت‌ها و اختیارات و اهتمام به توان افزایی حرفه‌ای.

۵. حمایت معنوی و حقوقی از عملکرد قانونی مدیران، کارشناسان و اعضای هیأت علمی.

۶. تقویت انگیزه‌های درونی و مهارت‌های زیست اخلاقی در فعالیت‌های آموزشی.

۷. نهادینه‌سازی داوری منصفانه، عادلانه و بی‌طرف در فعالیت حرفه‌ای اعضای هیأت علمی و کارشناسان.

۸. صیانت از حریم خصوصی و محرمانگی اطلاعات.

۹. نهادینه سازی احترام و توجه به کرامت افراد و استقلال فردی در فرهنگ سازمانی.

۱۰. اطلاع رسانی شفاف، به موقع و کامل امور حرفه ای و آموزشی.

۱۱. حمایت از رفاه و امنیت معیشتی.

۱۲. استقرار نظام تکریم پیشکسوتان و بازنشستگان و بهره مندی بهینه از تجارب حرفه ای آنان.

۱۳. مدیریت دانش و تجارب حرفه ای همکاران.

۱۴. ارزیابی اخلاقی عملکرد جهت ارتقای کیفیت و اثربخشی فعالیت های آموزشی و پرهیز از کمیت گرایی.

۱۵. اهتمام به مشارکت عمومی و مواجهه صادقانه و صریح با همکاران.

۱۶. توزیع عادلانه مسئولیت های شغلی، منابع و امکانات و پایبندی به عدالت رویه ای در مواجهه با همکاران.

۱۷. تعدیپذیری و پاسخگویی به همکاران.

۶. مسئولیت‌های اخلاقی دانشگاه در قبال گروه‌های آموزشی

گروه‌های آموزشی عملیاتی‌ترین واحد در ایفای رسالت آموزشی دانشگاه است. نشاط علمی، حسن همکاری و اخلاق حرفه‌ای در گروه‌های آموزشی تأثیر راهبردی در تربیت شهروندان متخصص و مسئول دارد. حوزه آموزش دانشگاه بر مسئولیت‌های اخلاقی خود در قبال گروه‌های آموزشی به شرح زیر همدل و همیار هستند:

۱. حمایت از استقلال گروه‌های آموزشی و ارزیابی مستمر درونی و بیرونی فعالیت‌های آموزشی گروه و بهبود کیفیت بر اساس ارزیابی‌ها.

۲. مواجهه عادلانه با گروه‌های آموزشی در توزیع منابع، فرصت‌ها و مشارکت‌ها.

۳. ترویج فرهنگ گفتگوی اثربخش و بهره‌مندی از خرد جمعی در گروه‌ها.

۴. ترویج زمینه‌های اخلاقی همکاری میان رشته‌ای و تعامل بین گروهی.

۵. مشارکت در ترویج فرهنگ صمیمیت، فروتنی علمی، داوری منصفانه حرفه‌ای.

۶. نهادینه کردن پایبندی به نظامنامه اخلاق آموزش و حمایت از رشد اخلاقی گروه‌ها.

عهدنامه‌های اخلاقی

۷. عهدنامه اخلاقی دانشجویان

ما دانشجویان، تحصیل در دانشگاه را فرصت گرانقدر در کسب توانمندی‌های لازم برای ساختن آینده درخشان کشور می‌دانیم و با آگاهی از رسالت خطیر خود بر مسئولیت‌های اخلاقی زیر پایبند هستیم:

۱. در جهت رشد مستمر علمی سخت کوشیم و افزایش مشارکت نقادانه در فرآیند تعامل یاددهی-یادگیری را راهی برای رشد علمی خود می‌دانیم.

۲. درستکاری در همه فعالیت‌های یادگیری و ارزشیابی تحصیلی را مرام اخلاقی خود می‌دانیم.

۳. با ارزیابی منصفانه عملکرد آموزشی اساتید و گروه آموزشی، دانشگاه را در ارتقای کیفیت آموزشی یاری می‌کنیم.

۴. در هر شرایطی با خویش مهربانیم و هوشیارانه عزت نفس، خودباوری و منزلت دانشجویی را ارج می‌نهیم.

۵. مناسبات ما با همدیگر و نیز با گروه آموزشی، اساتید و کارشناسان در همه موقعیت‌های آموزشی بر احترام، صمیمیت، دوستی، مهربانی، همکاری و قدردانی استوار است.

۶. احترام به هنجارهای قومی، مذهبی، باورها و دیدگاه‌های دیگران مرام ما است.

۷. سبک پوشش و الگوی رفتاری ما درون و بیرون از دانشگاه، نشانگر شأن دانشجویی و آرمان اخلاقی و تربیتی دانشگاه است.

۸. خردمندی و فراست را در استفاده بهینه از اساتید، امکانات، وقت و فرصت‌های آموزشی و برنامه ریزی دقیق و سخت کوشی در یادگیری می دانیم.

۹. حفظ اموال دانشگاه وظیفه اخلاقی ما است. دانشگاه را در حفظ آراستگی و پاکیزگی محیط یاری می دهیم.

۱۰. با احترام به ارزش‌های راهبردی دانشگاه بر خواسته‌های به حق، قانونی و به دور از تبعیض تاکید می کنیم.

۱۱. حفظ سلامت جسمی، روانی، اجتماعی، اخلاقی و معنوی خود و سایر دانشجویان در محیط کلاسی و آموزشی وظیفه اخلاقی ما است.

۱۲. داوری درباره دیگران را بر اگاهی کافی، بی طرفی و انصاف استوار می کنیم.

۱۳. در جستجوی نقادانه حقیقت، حفظ استقلال دانشجویی و افزایش خلاقیت و نوآوری خویش سخت کوش هستیم.

۱۴. بر رازداری و حفظ حریم خصوصی دیگران تاکید می کنیم.

۸. عهدنامه اخلاقی اعضای هیأت علمی

ما اعضای هیأت علمی، منزلت حرفه‌ای خویش را فرصت خدمت خالصانه می‌دانیم و با آگاهی از نقش الگویی خود به پایبندی بر مسئولیت‌های اخلاقی در حرفه مقدس آموزش به شرح زیر تأکید می‌کنیم:

۱. دانشجویان امانت الهی نزد ما هستند. ما با استفاده بهینه از زمان، ذهن و اعتماد دانشجویان در رشد شناختی، مهارتی و منشی آنان تلاش می‌کنیم.

۲. برای ارتقای توان علمی، خردورزی، اخلاق‌مداری، جامعه‌پذیری و توان حرفه‌ای دانشجویان از دانش، فناوری و مهارت‌های به روز استفاده می‌کنیم.

۳. حفظ کرامت انسانی افراد، مرام ما است. رفتار ما احساس ارزشمندی را به دانشجویان و همکاران منتقل می‌کند و رشد منافع ایشان را در پی دارد.

۴. اقتدار همراه با صمیمیت و قانون‌پذیری با انعطاف ضابطه‌مند را فضیلت حرفه‌ای می‌دانیم.

۵. با خیرخواهی، به نحو پیش‌بینی‌پذیر و بدون منت در دسترس دانشجویان هستیم.

۶. با گروه آموزشی، دانشکده و دانشگاه همکاری مسئولانه و در چارچوب تخصص خود خواهیم داشت.

۷. به ملاک‌های سنجش‌پذیر در هر گونه داوری علمی و حرفه‌ای پایبند هستیم.

۸. خیرخواهی و تعهد حرفه‌ای، ما را به یاری، مشارکت و توانمندسازی یکدیگر بر

می انگیزاند.

۹. فعالیت‌های اعضای هیأت علمی نمونه‌ای از کارگروهی استوار بر همدلی، صمیمیت و تعدیپذیری می‌باشد.

۱۰. به منظور اثربخشی هرچه بیشتر آموزش در تعامل یاددهی-یادگیری، دادن فرصت نقش فعال به دانشجویان و صبوری و سعه صدر را سرلوحه فعالیت‌های خود قرار می‌دهیم.

۱۱. با به رسمیت شناختن خطای دانشجو و راهنمایی مشفقانه، اعتماد به نفس دانشجویان را تقویت و یادگیری از تجارب را افزایش می‌دهیم.

۱۲. به حق مالکیت فکری دانشجویان، همکاران و دانشگاه پایبند هستیم.

۱۳. احترام به کسوت دانشگاهی و تلاش برای اعتلای جایگاه اجتماعی اعضای هیأت علمی و اهتمام به خوش نامی دانشگاه وظیفه اخلاقی ما است.

۱۴. در تعامل با دانشجویان و همکاران بر صداقت، صراحت همراه با احترام اصیل و توجه به استقلال فردی آنان پایبند هستیم.

۱۵. مواجهه اخلاقی با سوال دانشجویان، توجه به بایسته‌های اخلاقی در مدیریت کلاس و انصاف در ارزشیابی تحصیلی وظیفه اخلاقی ما است.

۱۶. به جانشین پروری اهتمام می‌ورزیم.

۱۷. در ارائه توانایی‌ها و تجارب حرفه‌ای، واقعگرا و صادق هستیم.

۱۸. به حفظ حریم خصوصی و ارتقای امنیت جنسیتی و سلامت ذهنی و روانی دانشجویان و همکاران اهتمام می‌ورزیم.

۹. عهدنامه اخلاقی مدیران و کارشناسان آموزشی

مدیران و کارشناسان آموزشی رسالت مؤثر در اهداف آموزشی دانشگاه دارند؛ خدمت خالصانه به دانشجویان و تلاش برای رشد علمی و معنوی جامعه را وظیفه مقدس خود می‌دانیم و در همه شئون حرفه‌ای با خود مهربان بوده و بر مسئولیت‌های اخلاقی خویش در قبال حقوق دانشجویان، اعضای هیأت علمی و سایر همکاران و نیز تعالی جایگاه علمی و آموزشی دانشگاه به شرح زیر پایبند هستیم:

۱. مراجعات افراد را گشوده شدن در رحمت الهی به روی خود می‌دانیم و با خشنودی در رفع نیازهای آنان تلاش می‌کنیم و هرگز خدمتمان را به وسیله منت، آزار و کم کاری باطل نمی‌کنیم.

۲. پاسخگویی و خدمت‌رسانی شفاف، به موقع و مؤثر را وظیفه اخلاقی خود می‌دانیم.

۳. بر حفظ کرامت انسانی، سلامت جسمی، روحی و امنیت جنسیتی دانشجویان و همکاران تأکید می‌کنیم.

۴. اطلاع‌رسانی و ارائه مشاوره مشفقانه و آشنا ساختن دانشجویان و همکاران با مقررات، آیین نامه‌ها و فرآیندها، وظیفه حرفه‌ای و اخلاقی ما است.

۵. با دوری هوشمندانه از مواضع بدنامی، کرامت و منزلت حرفه‌ای خویش را حفظ می‌کنیم.

۶. استفاده بهینه از زمان و منابع در اختیار و توجه به اثربخشی فعالیت‌ها و خدمات آموزشی

راشرط امانتداری در حرفه می دانیم.

۷. در مواجهه با مشکلات آموزشی از مقصریابی و فرافکنی دوری می کنیم و با سعه صدر و مسئولانه در جهت تشخیص و حل اثربخش مسأله تلاش می کنیم.

۸. بر اساس خودانگیختگی و روحیه آموزش پذیری، شایستگی های حرفه ای خود را افزایش می دهیم.

۹. با خیرخواهی و حفظ حریم شخصی و شغلی به یاری همدیگر می شتابیم.

۱۰. وفاداری به مأموریت و اهداف دانشگاه و تلاش برای ارتقای خوش نامی آن را وظیفه اخلاقی خود می دانیم.

۱۱. رازداری و حفظ حریم خصوصی دانشجویان و همکاران علمی و اجرایی وظیفه اخلاقی ما است.

۱۰. عهدنامه اخلاقی گروه‌های آموزشی

گروه‌های آموزشی واحد عملیاتی در ارتقای رسالت آموزشی دانشگاه محسوب می‌شوند. نشاط علمی، حسن همکاری و پایبندی به مسئولیت‌های اخلاقی در گروه‌های آموزشی، تأثیر راهبردی در تربیت شهروندان متخصص و مسئول دارد. اصول اخلاقی به شرح زیر مورد توجه گروه‌های آموزشی است:

۱. تدوین و بازنگری رسالت گروه در راستای اهداف و مأموریت‌های کلان دانشگاه همراه با ملاحظات اخلاقی راهبردها را سرلوحه کار گروه آموزشی قرار می‌دهیم.

۲. نسبت به ارتقای مستمر کیفیت آموزشی از طریق ارزیابی درونی و بهبود فرآیندها و روش‌ها اهتمام داریم.

۳. صمیمیت، نشاط علمی و احترام به اعضای گروه، کارشناسان و مدیران آموزشی و دانشجویان را ترویج می‌دهیم.

۴. گروه را قدردان تجارب حرفه‌ای، نوآوری، خلاقیت و رهآوردهای اعضای گروه و دانشجویان قرار می‌دهیم.

۵. فرهنگ تعامل، گفتگو و کارگروهی را در جهت تشخیص و حل مسائل حرفه‌ای و تصمیم گیری‌ها در فعالیت‌های گروه آموزشی ارج می‌نهیم.

۶. به نحو نظام مند به مسئولیت‌های اخلاقی دانشگاه پایبند هستیم.

۷. انتخاب مدیر گروه، جذب هیأت علمی، توزیع درس، تعیین گروه هدایت

پایان‌نامه و رساله و سایر فعالیت‌های حرفه‌ای گروه را بر اساس شایسته سالاری، رعایت عدالت و انصاف و توجه به حقوق دانشجویان استوار می‌کنیم.

۸. اطلاع رسانی به روز، راهنمایی و پاسخگویی کارآمد را ارج می نهیم.

۹. افزایش نظم و پیش بینی پذیری گروه برای دانشجویان و همکاران مسئولیت اخلاقی ما است.

۱۰. بر پیش بینی و پیشگیری به موقع و مؤثر از مشکلات مربوط به آموزش، ارزشیابی تحصیلی، روند تحصیلی دانشجویان و همیاری در رفع مشکلات اهتمام می‌ورزیم.

۱۱. همکاری بین رشته‌ای و تعامل اخلاقی بین گروهی را ارج می نهیم.

۱۲. اهتمام مدیریت گروه را بر اقتدار همراه با صمیمیت و به دور از خودرأیی و نظارت بدون ورود به حریم شخصی و شغلی همکاران استوار می‌کنیم.

۱۳. پاسداشت و حمایت فعال از استقلال و مرجعیت علمی، تخصصی و حرفه‌ای گروه آموزشی و اعضای گروه وظیفه اخلاقی ما است.

۱۱. عهدنامه اخلاقی اعضای کانون های صنفی و سمن ها

اعضای کانون های صنفی، انجمن های علمی و سازمان های مردم نهاد با آگاهی از نقش ارزشمند خود در دستیابی دانشگاه به اهداف آموزشی بر مسئولیت های اخلاقی خود به شرح زیر تأکید دارند:

۱. خود را در بهبود مستمر آموزش مسئول می دانیم و در افزایش کیفیت آموزشی، ارتقای اخلاقی و برنامه های تربیتی دانشجویان مشارکت فعال داریم.

۲. حفظ استقلال، بی طرفی و هویت مردم سالارانه تشکیلات دانشجویان و دانشگاهیان مرام ما است.

۳. به نظامنامه اخلاق آموزش پایبند هستیم و در ترویج آن مشارکت اثربخش داریم.

۴. با دیگر کانون های صنفی، سمن ها و نهادهای دانشگاه تعامل سازنده و اخلاقی داریم.

۵. از استقلال و مرجعیت علمی، تخصصی و حرفه ای گروه های آموزشی و اساتید حمایت می کنیم.

۶. روابط سازنده و اخلاقی اعضای کانون ها و سمن ها با منابع انسانی در محیط درونی به عنوان مثال اعضای کانون صنفی اساتید (استاد با دانشجو- استاد با کارمند- استاد با مدیران آموزشی و...) را گرامی می داریم.

۷. برتعامل و خدمات متقابل آموزش و کانون ها تأکید می کنیم.

۸. از پیشکسوتان، پیشروها و نوآوران در آموزش قدردانی می کنیم.

۹. خود را سازمان یادگیرنده می دانیم.

فرآیندها و نظام های حرفه ای

۱۲. اخلاق آموزش الکترونیکی

شناخت مسئولیت‌های اخلاقی در آموزش الکترونیکی و پایبندی به آنها راهی برای تبدیل محدودیت‌های آن به مزایا و نیز تبدیل تهدیدها به فرصت است. اخلاق آموزش الکترونیکی سبب افزایش ارتقای کیفیت آموزش و پیشگیری از پیامدهای زیانبار احتمالی می شود که به شرح زیر است:

۱. ارتقای مهارت‌های فناورانه و سوادرسانه‌ای در استفاده بهینه از آموزش الکترونیکی به عنوان وظیفه اخلاقی و حرفه‌ای همه فعالان در آموزش اعم از مدیران، اعضای هیأت علمی، کارشناسان و دانشجویان.

۲. ارتقای دانش، اخلاق حرفه‌ای و مهارت تدوین برنامه‌های آموزشی چندرسانه‌ای و استفاده از آنها.

۳. مسئولیت‌پذیری مدیران و حسن همکاری آنان با اساتید و کارشناسان در ارتقای کیفیت، سهولت و سرعت آموزش الکترونیکی.

۴. توجه به سلامت روانی و آرامش ذهنی اساتید و دانشجویان در آموزش الکترونیکی.

۵. احترام به حقوق پدیدآورندگان محتوای آموزشی چندرسانه‌ای و نوآوری‌ها.

۶. ایجاد بسترها و تامین امکانات و منابع لازم برای تسهیل در آموزش الکترونیکی.

۷. فراهم آوری دسترسی عادلانه و حمایت مالی و تجهیزاتی از دانشجویان نیازمند (در

استفاده از آموزش الکترونیکی).

۸. بهینه‌سازی و متناسب‌سازی برنامه‌های درسی با آموزش الکترونیکی.

۹. استقرار فرآیند منصفانه، عادلانه و متناسب ارزیابی عملکرد اعضای هیأت علمی در آموزش الکترونیکی.

۱۰. استقرار فرایند مستمر، منصفانه و علمی ارزشیابی تحصیلی در آموزش الکترونیکی.

۱۱. ایجاد فضای تعاملی مناسب و امن برای اشتراک منابع، مشارکت و فعالیت گروهی دانشجویان.

۱۲. ترویج فرهنگ درستکاری و امانتداری در آموزش الکترونیکی.

۱۳. توجه به اهمیت آموزش‌های ترکیبی (حضوری و الکترونیکی).

۱۴. توجه به ابعاد اخلاقی بسترها و برنامه‌های آموزش الکترونیکی با تأکید بر کرامت انسانی، حفظ حریم خصوصی و مالکیت فکری.

۱۵. توجه به اختصاص وقت بیشتر و فعالیت افزون‌تر اساتید در ارائهٔ آموزش الکترونیکی و جبران عادلانه خدمات.

۱۶. بهبود شیوه‌های نظارت در آموزش الکترونیکی با حفظ حریم شغلی و اعتماد به اساتید و دانشجویان.

۱۷. متناسب‌سازی فعالیت‌های آموزشی الکترونیکی با زندگی شخصی و خانوادگی.

۱۳. اخلاق ارزشیابی تحصیلی

ارزشیابی تحصیلی از عناصر مهم نظام آموزشی و مؤثر در شناخت رخنه‌ها و قوت‌ها در فرآیند یاددهی-یادگیری است. در فرآیند ارزشیابی تحصیلی با توجه به حقوق دانشجویان و اساتید، رسالت دانشگاه و منافع ملّی بر مسئولیت‌های زیر تأکید می‌شود:

۱. استقرار نظام جامع ارزشیابی تحصیلی استوار بر دانش، اخلاق و فناوری به روز ارزشیابی.

۲. ارتقای دانش و مهارت اعضای هیأت علمی در ارزشیابی تحصیلی عینی در آموزش حضوری و الکترونیکی.

۳. عدالت رویه‌ای در آزمون‌سازی و اجرای ارزشیابی تحصیلی، رعایت بی‌طرفی در فرآیند ارزشیابی تحصیلی و پرهیز از هرگونه مداخله احساسی و تلافی‌جویانه در آن.

۴. کرامت و احترام به اساتید و دانشجویان و اعتماد به آنان در نظارت بر ارزشیابی تحصیلی.

۵. ارزیابی و اصلاح اخلاقی و مستمر شیوه‌های ارزشیابی تحصیلی و توجه به ویژگی‌های رشته‌ای.

۶. توجه شایسته به مایت ارزشیابی از بعد دانش‌افزایی، مهارت‌افزایی و ارتقای نگرشی و تأکید بر شیوه‌های ارزشیابی یادده‌نده و عامل ارتقای خودشناسی و اعتماد به نفس.

۷. پایبندی به ارزشیابی تحصیلی مستمر در همه مراحل فرآیند یاددهی-یادگیری، ناظر به

محتوای آموزشی و فعالیت‌های گروهی و انتخاب بهترین عملکرد به عنوان نمره پایانی در امتحانات مستمر.

۸. توجه به حق انتخاب دانشجویان در فرآیند ارزشیابی مانند ارائه سوالات انتخابی در آزمون‌ها.

۹. توجه به تناسب ارزشیابی با آموزش ارائه شده و توجه به توان و طاقت دانشجویان در ارزشیابی مستمر تحصیلی.

۱۰. پایبندی به جنبه‌های اخلاقی در اجرای آزمون‌ها به ویژه کرامت و حریم خصوصی دانشجویان.

۱۱. تسهیل دسترسی به سامانه آزمون و امکانات متناسب با ارزشیابی و استفاده از فضای استاندارد و مناسب از جهت نور، دما، راحتی و . . . و توجه به محدودیت‌های جسمی برخی از دانشجویان و ارائه خدمات مورد نیاز.

۱۲. رعایت عدالت رویه‌ای و انصاف در بررسی پاسخ دانشجویان به آزمون‌ها و نمره‌دهی به فعالیت‌های آموزشی.

۱۳. تامین شرایط امن و آرام روحی و روانی و پرهیز از ایجاد اضطراب و نگرانی در فرآیند مستمر ارزشیابی تحصیلی.

۱۴. پاسخگویی به نقد و اعتراض دانشجویان، بررسی شفاف و مسئولانه همراه با شجاعت

خطاپذیری.

۱۵. رازداری و حفظ محرمانگی اطلاعات در اعلام نتایج آزمون.

۱۶. توجه به تفاوت‌های فردی و پرهیز از دامن زدن به رقابت‌های ناسالم.

۱۴. اخلاق در هدایت پایان نامه‌ها و رساله‌ها

پژوهش‌های پایان تحصیلات نقش مهمی در دانش افزایی، مهارت افزایی پژوهشی و ارتقای نگرش دانشجویان دارد و فرصتی برای پاسخ به نیازهای علمی جامعه و توسعه دانش است. اهتمام به افزایش بهره‌وری و کیفیت پایان نامه‌ها و رساله‌ها از مسئولیت‌های خطیر دانشگاه، گروه‌های آموزش و اعضای هیأت علمی است. موارد مطرح در این محور از نظامنامه به شرح زیر می‌باشد:

۱. تدوین راهبردها و خط مشی‌های پژوهش‌های پایان تحصیلات تکمیلی دانشجویان در جهت تربیت علمی آنان، پاسخگویی به نیازهای علمی جامعه و توسعه جهانی دانش به وسیله گروه‌های آموزشی و ارزیابی اخلاقی راهبردها.

۲. آموزش حین عمل در کاری علمی به دانشجویان در فرآیند هدایت پایان نامه‌ها و رساله‌ها.

۳. احترام به حق انتخاب دانشجویان در خصوص موضوع، اساتید راهنما و مشاور در چارچوب مقررات.

۴. یاری متخصصانه و مشفقانه و گام به گام دانشجویان در ایده‌یابی، طراحی نقشه پژوهش و مراحل انجام پژوهش.

۵. احترام به استقلال دانشجو و حق مالکیت معنوی او و پرهیز از هرگونه مداخله‌جویی

و ارتباط ناسالم در فرآیند هدایت پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها و اجتناب از استفاده ناروا از توان و یافته‌های دانشجویان.

۶. پایبندی به انصاف، بی‌طرفی و عدالت رویه‌ای در داوری طرح‌نامه‌ها و پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها و پرهیز از هرگونه مواجهه هیجانی و غرض‌ورزی.

۷. احترام نسبت به حق برخورداری دانشجویان از امکانات و منابع لازم در پژوهش‌های پایان تحصیلات تکمیلی و حمایت از انتشار بین‌المللی نتایج آنها.

۸. تدوین شرح وظایف شفاف برای اساتید راهنما، مشاور و داور و استقرار نظام ارزیابی و نظارت بر فعالیت‌های اساتید و دانشجویان در فرآیند هدایت پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها و قدردانی مؤثر از فعالیت‌های برجسته.

۹. توجه و پایبندی به تخصص علمی در پیشنهاد، تصویب و پذیرفتن مسئولیت راهنمایی، مشاوره و داوری پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها.

۱۰. پایبندی به ضوابط علمی، روشی و اخلاقی داوری و پرهیز از سلیقه‌گرایی و تعارض منافع.

۱۱. اهتمام بر تعالی جایگاه جلسات داوری طرح‌نامه‌ها، پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها از انکاره دفاع به انکاره مشارکت علمی.

۱۲. عهده‌داری استاد راهنما و دانشجو نسبت به مسئولیت اخلاقی پژوهش پایان تحصیلات و گزارش‌های حاصل از آن (پایان‌نامه، رساله، مقاله، کتاب و سایر محصولات).

پیوست: تعریف مفاهیم

آموزش چندرسانه‌ای (Multimedia Education): آموزش با کمک رایانه با امکانات چندرسانه‌ای است که چندین حس را همزمان در فرآیند یادگیری درگیر می‌کند. این روش آموزش نیازمند ترکیب و هماهنگی میان محتوای آموزشی و رسانه‌های گوناگون است.

احترام (Respect): واژه احترام در زبان فارسی دو کاربرد عام و خاص دارد. در کاربرد عام به معنای ارج نهادن به کسی یا چیزی است مانند احترام به خرد جمعی. در کاربرد خاص احترام به رفتار ارتباطی اطلاق می‌شود که احساس ارزشمندی را به طرف ارتباط منتقل می‌کند. احترام در مفهوم سلبی خودداری از رفتاری است که احساس کهتری را به طرف ارتباط منتقل کند.

احترام به کرامت ذاتی انسان‌ها (Respect for Human Dignity): تمامی انسان‌ها قابل احترام هستند و باید به تمامی انسان‌ها بدون هیچ شرطی احترام گذاشت. بنابراین قدرتمندی، بزرگی و حرمت انسان‌ها باید ارج نهاده شود.

اخلاق کاربردی (Applied Ethics): به معنای کاربست تحلیلی و انتقادی قواعد اخلاق همگاری در موقعیت معین است.

ارزشیابی تحصیلی (Academic Evaluation): به معنای حلقه‌ای توأمان در فعالیت‌های آموزشی و تکمیل کننده سایر فعالیت‌ها است. در این مرحله با استفاده از روش‌ها و فنون مختلف بازده‌های یادگیری دانش سنجیده می‌شود. بنابراین میزان توفیق در دستیابی به هدف‌های آموزشی تعیین و مراحل آموزش بر این اساس بررسی می‌شود.

ارزشیابی یادده‌نده (Learning Test): به معنای آن است که هر فردی باید به طور مدام در حال یادگیری باشد و این امر حتی در زمینه ارزشیابی نیز صدق می‌کند که سبب ارتقای خودشناسی و نیز یادگیری می‌شود.

ارزیابی عملکرد (Performance Assessment): به معنای فرآیند جمع‌آوری، تجزیه و تحلیل و گزارش اطلاعات مربوط به عملکرد یک فرد، گروه، سازمان، سیستم است. این ارزیابی نقش مهمی در مشکل‌یابی و رفع موارد مورد نظر دارد.

استقلال (Autonomy): دانشگاه بتواند به عنوان یک نهاد توانمند، خود را اداره کند و دارای مدیریت خودگردان باشد و از اختیارات اداری، مالی، تشکیلاتی و برنامه‌ریزی‌های آموزشی و پژوهشی و امثال آنها برخوردار باشد که تأثیر بسیاری بر پاسخگویی و رشد دانشگاه‌ها دارد. به عبارتی دیگر سیاستی اصولی برای افزایش مسئولیت‌پذیری و پاسخگویی دانشگاه در قبال جامعه و پویایی آن است. استقلال فردی نیز که به معنای خودکفایی و پذیرش مسئولیت بوده که در این زمینه بسیار ارزشمند است.

اصول اخلاقی: نک نظامنامه اخلاق.

اقتدار همراه با صمیمیت یا قاطعیت (Assertiveness): صراحت، صداقت، احترام متقابل و توجه به استقلال طرف ارتباط است.

امانتداری (Trusteeship): به معنای نگهداری و استفاده صحیح از تمامی مواهب و

امکانات تحت اختیار ما است که به خدا و افرادی دیگر تعلق دارد.

امنیت جنسیتی: نک حقوق جنسیتی.

انسجام و یکپارچگی (Integrity): یکپارچه و همخوان بودن تمامی مؤلفه‌ها و بخش‌های مطرح در نظام آموزش عالی که فواید گوناگونی از جمله نهادینه شدن هنجارهای اخلاقی، مزیت رقابتی پایدار، تعهد، ایجاد اتحاد، صداقت و وفاداری دارد.

انصاف (Fairness): داوری و ارزشگذاری یکسان در مورد عمل ارتباطی واحد در افراد گوناگون در موقعیت‌های ارتباطی یکسان بدون توجه به افراد و منافع دخیل در عمل آن افراد است (نک: فعالی و فدایی، ۱۳۹۷: ۲۴۵).

پایداری (Stability): دوام تصمیم‌ها و رفتارها در بلندمدت که لازمه و زیرساخت برای مدیریت اخلاق‌مدارانه محسوب می‌شود.

پیش‌بینی‌پذیری اخلاقی (Ethical Predictability): خصلتی در سازمان که سبب می‌شود محیط بر اساس آن عملکرد سازمان را در قبال حقوق خود پیش‌بینی کند.

جانشین‌پروری (Succession Planning): شناسایی استعدادهای انسانی و تربیت و نگهداری افراد برای پست‌های کلیدی نظام آموزش عالی است. جانشین‌پروری به معنای نگاه آینده‌نگر آموزش عالی است که در رسیدن به اهداف آموزش عالی بسیار مؤثر می‌باشد.

حریم خصوصی (Confidentiality): اطلاعات مربوط به امور شخصی افراد که از ورود دیگران

به آن ناخرسند هستند و باید حفظ شود.

حساسیت های اخلاقی (Ethical Sensitivities): دارا بودن ابعاد مختلف از جمله احساسات فردی، توانایی های علمی و توان استدلال و تصمیم گیری است که برای دستیابی به آن وجود ویژگی های فردی و آمادگی های آموزشی مورد نیاز است. حساسیت اخلاقی یکی از معیارهای صلاحیت حرفه ای محسوب می شود و بر عملکرد اخلاقی و ارتقای ارتباط بین افراد مؤثر است.

حقوق جنسیتی (Gender Rights): به معنای آن است که زنان و مردان در اجتماع، اقتصاد و سایر جنبه های جامعه دارای حقوقی هستند که بر اساس ویژگی های شخصیتی باید عدالت در این زمینه لحاظ شده و تبعیضی صورت نگیرند. در این زمینه احساس آرامش به دور از سوء استفاده های جنسیتی که به افراد امنیت جنسیتی (Gender Security) را منتقل کند بسیار با اهمیت است.

حوزه آموزش (Education Domain): شامل معاونت آموزشی وزارت عتف و همه فعالیت های مرتبط با آموزش در دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی می شود.

درستکاری (Honesty): به معنای کاری است که برای ما و دیگران مفید بوده و به ما و دیگران صدمه نمی زند.

رازداری (Secrecy): پنهان کردن اطلاعات از افراد یا گروه های خاصی است که نیازی به دانستن آنها وجود ندارد. بنابراین رازداری به معنای پنهان نگهداشتن اطلاعات است.

رشد اخلاقی(Ethical Development): تغییر و حرکت از وضعیت موجود اخلاقی اعم از خوب و بد به وضعیت مطلوب اخلاقی اعم از خوب و عالی است.

سمن (NGO): به معنای سازمان های مردم نهاد است.

سند جامع اخلاقی: نک نظامنامه اخلاق.

شفافیت (Transparency): آشکار بودن مبنای تصمیم گیری ها و سازوکارهای حاکم بر توزیع قدرت و درآمد است. به عبارتی دیگر آزادگذاشتن جریان اطلاعات و قابل دسترس بودن آن برای همه کسانی که با تصمیم ها در ارتباط هستند. شفافیت سازمانی نقش مهمی در توسعه سرمایه اجتماعی و ایجاد اعتماد دارد.

صاحبان حق(Rightful Owners): در لغت به معنای آن است که هر فردی در زندگی خود دارای حقوقی است و در نتیجه صاحب حق خوانده می شود. در اصطلاح اخلاق سازمانی به افراد، گروه ها و سازمان هایی اطلاق می شود که در محیط درونی و بیرونی یک سازمان قرار دارند و از عملکرد آن سازمان تاثیر می پذیرند و به همین سبب آن سازمان در قبال آنها وظایف اخلاقی دارد.

عدالت (Justice): عدالت سه گونه است. عدالت توزیعی، رویه ای و رفتاری. عدالت توزیعی به معنای تخصیص منابع و سایر موارد به صورت کارا، اثربخش و اصولی به منظور رفع حداکثری نیاز و رسیدن به اهداف مورد نظر است. عدالت رویه ای به معنای داشتن مواجه

یکسان با افراد در شرایط یکسان است. عدالت رفتاری به سبک رفتار ارتباطی یکسان با افراد در شرایط یکسان اطلاق می شود.

عهدنامه اخلاقی: نک نظامنامه اخلاق.

فرهنگ سازمانی (Organizational Culture): مجموعه ای در هم تنیده از معانی و مفاهیم مشترک در یک سازمان که موجب تمایز آن سازمان از سازمان های دیگر می شود.

قدردانی (Gratitude): به معنای کیفیت شکر، آمادگی برای قدردانی و جبران مهربانی است.

کیفیت (Quality): معیار و استانداردی که در مقابل اندازه گیری چیزی در برابر چیزهای مشابه دیگر به دست می آید و درجه برتری آن را نشان می دهد.

گروه های آسیب پذیر (Vulnerable Groups): گروه هایی از افراد که آسیب پذیری بیشتری نسبت به افراد عادی دارند. از آن جمله می توان معلولین، خانم های باردار و افراد مسن را نام برد.

مالکیت فکری (Intellectual Property): به معنای اثر یا اختراعی که نتیجه خلاقیت است، مانند یک نسخه خطی یا طراحی مشخص که شخص از آن برخوردار بوده و می تواند برای آن حق ثبت اختراع، حق چاپ، علامت تجاری و... را درخواست کند.

مالکیت معنوی: نک مالکیت فکری.

مسئولیت‌های اخلاقی سازمان: نک منشور و کدهای اخلاقی.

مشارکت طلبی (Participation): دخیل کردن تمامی ذینفعان خانواده بزرگ آموزش عالی در امور مربوط به آنها چه در تصمیم سازی، اجرا و نظارت است.

منشور و کدهای اخلاقی: نک نظامنامه اخلاق.

نظام های حرفه ای (Professional Systems): مجموعه ای از مؤلفه ها و عناصر که دارای اهداف خاص و واحد بوده و به صورت یکپارچه و برنامه ریزی شده برای رسیدن به آن اهداف تلاش می کند.

نظامنامه اخلاق(Ethical Document): سازمان ها بیانیه های رسمی اخلاقی گوناگون دارند: ساده‌ترین آنها اصول اخلاقی (Ethical Principles) شامل اصل های راهبردی اخلاق (۱۲ مورد) در سازمان است. منشور اخلاق سازمانی (Code of Ethics) شامل خط مشی های اخلاقی سازمان در قبال حقوق ذی نفعان و عناصر محیط درونی و بیرونی سازمان است. عهدنامه اخلاقی (Ethical Oaths) منابع انسانی شامل وظایف و تعهدات اخلاقی سطوح مختلف منابع انسانی در سازمان است. سند اخلاقی (Ethical Document) که در زبان فارسی از آن به آیین اخلاق (نک جامعه مهندسان مشاور) و نظامنامه اخلاق تعبیر می کنند. نظامنامه اخلاق بیانیه فراگیر، منسجم و شامل اصول اخلاقی، منظور اخلاق سازمانی و عهدنامه اخلاقی سازمان، است. در نظامنامه اخلاق آموزش عنصر چهارم یعنی اخلاق در

فرآیندها و نظام های حرفه ای افزوده شده است.

تقدپذیری و پاسخگویی (Accountability): پذیرش صبورانه و آگاهانه نقدها و پاسخگو بودن به صورت مناسب نسبت به آنها است.

نقش الگویی (Role Model): به معنای شخصی است که رفتار و موفقیت هایش می تواند برای نمونه توسط سایر افراد به ویژه افراد جوان تر تقلید شود.

نور چشم پروری (Favouritism): توجه ناعادلانه به افراد یا گروه های خاص که به دیگران ضرر می رساند.

وفاداری به حقیقت (Loyalty to the Truth): تاکید بر بیان حقیقت و عمل کردن بر طبق آن و عدم مخفی کردن آن تحت هر شرایطی است.

هدایت تحصیلی (Academic Guidance): فرآیند ارائه راهنمایی و مشاوره به افراد است تا ضمن آشنایی با استعدادها، علایق، توانایی ها و ویژگی های شخصیتی خویش، شاخه ها و رشته های تحصیلی و مشاغل مورد نیاز جامعه را بشناسند و بر اساس آن، به صورت آگاهانه شاخه و رشته تحصیلی مناسب خود را انتخاب کنند. هدایت تحصیلی مسیر تحصیلی و شغلی افراد را رقم زده و بسیار سرنوشت ساز است.

جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری